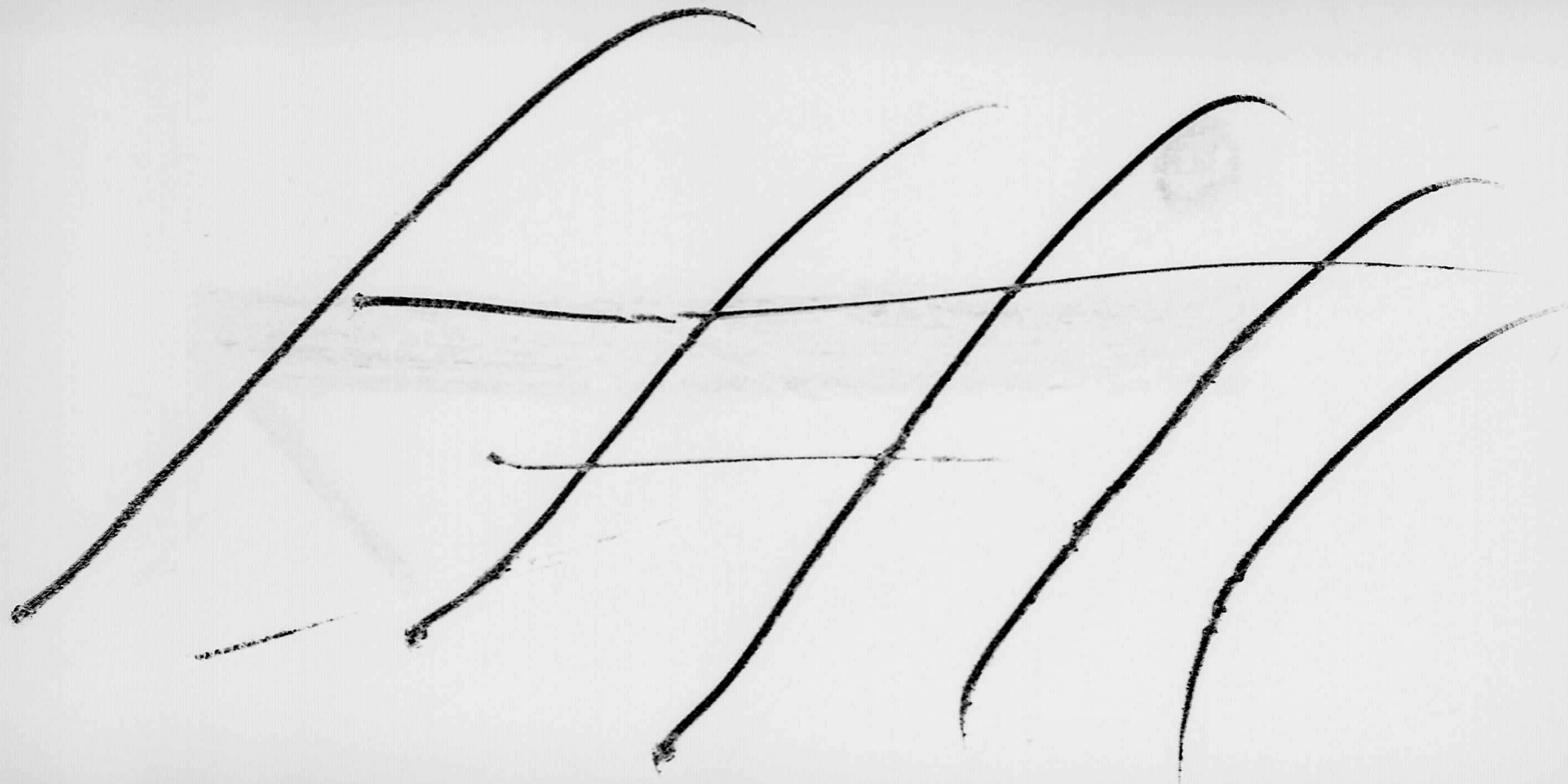

A. 680
—
VI.

SCHAESAEUS, CHRISTIANUS

DE RESURRECTIONE MORTUORUM...

WITEBERGAE, 1563

= coll.

KOLOZSVÁR, EGYETEMI KÖNYVTÁR

JELZET: ~~XXXX~~ B.V.M. 372

372
378

DE RESVRRE=

CTIONE MORTVORVM, ET IV=

DICIO EXTREMO, DEQVE

VITA ÆTERNA, ELEGIÆ QVATV=

or quibus corruptissimi huius sæcu=

li mores ad pœnitentiam

inuitantur.

ADDITA EST ORATIO

contïnens Historiam uitæ clarissis=

mi uiri D. Leonardi

Stockelji.

AVTORE

CHRISTIANO SCHÆSÆO.

Iudicij extremi memores estote fideles,

Ne uos præcipites naufraga Syrtis agat.

VVITEBERGÆ

EXCVDEBAT IACOBVS

Lucius Transylvanus.

ANNO M. D. LXIII.

121

EXCHERBATH JACOBS
LINDENSTRASSE

1890

DE RESURRE=

CTIONE MORTUORVM ET IV=

DICIO EXTREMO, DEQVE

Vita æterna, Elegiæ Quatuor, quibus cor=
rumpitissimi huius sæculi mores ad pœniten=
tiam inuitantur.

ELEGIA I.

Quod futura sit mortuorum
Resurrectio,

*P*lena malis tellus vitijs et pontus abundat,
Impietas toto Regnat in orbe ferox.
Olim quod vitium, modo virtus esse puta=
Iamq; locum in summo culmine crimē habet. (tur,
Ac velut insignis cum ludit Musicus arte,
Nil dulci cantu turba mouetur iners,
Ipsa sed oppiparis agitat conuiuia mensis,
Pené vt distento viscera ventre crepent:
Prælia pars miscet, pars grandia pocula siccant,
Pars Citharæ sonitum garrulitate fugat:
Omnia sic mundus diuina, humanaq; spernit,
Iura silent, pietas exulat, alget amor.

A 2

Conditor

Conditor interea sacra per *Mysteria* verbi,
Afsidua mundum voce monere iubet.
Crebro vt venturae meditetur *saecula* vitae,
Abstrahat à vicij*s* vindicis ira *DEI*.
Quod postrema dies certo ventura sit aptè,
Contra *Epicureas* ipse probabo *sues*.
Hinc mundi extremam testantia signa ruinam,
In cælo & terris conspicienda, canam.
Insuper *eterni* memorabo iudicis iram,
Qua fontes populos tempus in omne premet.
Qua deceat iustos sese ratione parare,
Vt valeant hilari cernere fronte *DEVM*.
Hisce pijs monitis homo si vel pareat vnus,
Suscepti precium grande laboris erit.
Vinitor vt gaudet raros in vite *Racemos*,
Quos non tempestas abstulit atra, legens:
Semefamq; lupo veluti cum pastor ademit
Agniculam, letus fractaq; crura refert:
Sic de paucorum cælestis turba salute
Erectos animos lætaq; corda gerit.
Annue *Christe* meis Iudex ventura *Camænis*,
Sic bene susceptum perficietur opus
Cæcus *Aristoteles*, & plurima turba *Sophorum*,
Mundum principio & fine carere putant.
Pythagoras animas vbi corpora prisca relinquunt,
Corporis alterius membra subire putat.

Turpiter

3

*Turpiter & mendax Epicurus dicitur, orbis
Concidere ex atomis atq; coire novos:
Delitijs animum presentibus expleat omnis,
Post mortem cui sunt gaudia nulla super:
Ac hodierna dies melior, quam crastina lux est,
Obuia cernuntur, nemo futura videt.
Huius certatim viciosi verba magistri
Plebs amat & sequitur, turpia signa frequens.
At quibus est sana melior sententia mentis,
Hac de re cupiunt dogmata nosse DEI.
Principium mundi credant, finemq; futurum,
Præmia pro meritis cuiq; ferenda suis.*

I. A TESTIMO=

nijſ Diuinæ Scripturæ.

S*Ic ait afflatus cælestis spiritus igne
Psalmographus, cuius carmina pondus habent.
Tu DEV Sex nihilo cælum terramq; creasti,
Quidquid & hæc orbis machina tota tenet.
Omnia, in æternum te non pereunte, peribunt,
Vestis vt à tineis trita perire solet.
Sic Daniel rabidum coniectus in antra leonum,
Diuino vates numine plenus ait:
Exibunt patulis Rediuiua cadauera tumbis,
Ediderit passim cum tuba clara sonum.*

A 3 Cum

Cum gemitu stygias pars ibit iniqua sub umbras,
Pars melior cæli Regna beata colet.
Iobus ait lugens, quo non patientior alter,
Vermibus & scabie cum premeretur inops.
Credo meus supera quod viuat in arce Redemptor,
Quodq; mei curam sedulus ipse gerat.
Quos habeo rursus gestabo corporis artus,
Cum caro, quæ cinis est facta, resurget humo
Hisce meis Dominum spectabo lætus ocellis,
Ipsius æterno colloquioq; fruatur.
Sanctus ubi cælum patriarcha petiuerat Henoch,
Talia terrigenis verba locutus ait:
Agmine multiplici stipatus ab æthere scandet,
Arguat ut mundi turpia facta, **DEVS.**
Christus ait non est fraus cuius in ore reperta,
Illius absq; omni facta fuere dolo:
Rusticus ut flauam comportat ad horrea messem,
Et paleas rapido concremat igne leues.
Sic per cælestes in mundi fine ministros,
A reprobis iustos ducet ad astra **DEVS.**
De gregibus pastor velut hircos arcet olentes,
Vllam vim grauida ne patiantur oues.
Sic erit à reprobo pius omne remotus in æuum,
Cum iusto iniustus non habitabit homo.
His ergo moniti dictis credamus oportet,
Vltima quod veniet, sitq; propinqua dies.

II. A TESTIMONIO

conscientiæ piorum & impiorum.

ARGumenta magis dubiam firmantia mentem,
Sit modo qui facili hæc audiat aure, canam.
Iudicium proprio circumfert pectore scriptum,
Irati metuens fulmina quisq; DEI.
Siquis grande nefas scelus aut enorme patrauit,
Furando, aut homines ense necante pios.
Siue torum nuptæ violauit adulter honestæ,
Seu sibi periuro quæsit ore malum.
Is licet euadat terreni iudicis iram,
Sanguine gaudentes carnificisq; manus.
Attamen intus alunt pavidum præcordia motum,
Ob scelus admissum conscia mensq; pauet.
Luce timet media, metuitq; pericula nocte,
Qui sibi flagitij conscius esse solet.
Iamq; suis humeris immensi pondera cæli,
Vt fontem perimant, incubuisse putat.
Ad strepitum folij, quem lenis concitat auster
Horret, vt exanimem dixeris esse, malus.
Hunc licet ingenuus curet Podalyrius ægrum,
Quo non in medica doctior arte fuit.
Quiq; Phyloctetæ sanauit crura Machaon,
Adflicti haud poterunt addere rebus opem.

Sine

*Sine Midæ aut Pelopis tenet insatiabilis aurum,
Diuitiæ mæstum non recreare queunt.
Seu celebret dulci conuiuia lauta falerno,
Placatur nullo mens male sana mero.
Flectitur haud fidibus, licet Augur pulset Apollo,
Aut Orpheus traxit qui fera monstra chely
Aspicias vt profugus toto Cain errat in orbe,
Cuncta suo iugulo tela parata putat.
Saul quoq; correptus furioso pectoris æstro,
Quo fuit accinctus se dabat ense neci.
Hoc tortore graui nimium cruciatus Iudas,
A trabe sublimi triste pependit onus.
Quæ damnatorum facies sit, sorsq; futura,
Hinc facile sapiens discere quisq; potest.
Absq; metu medios pius inter obambulat hostes,
Plena licet cingat nulla pharetralatus.
Excipit impauido metuenda tonitrua vultu,
Nec metuit rapidos fulguris ille globos.
Non ignem, non horret aquam mens conscia rekti,
Nec necis ad laqueos præcipitata pauet.
Gaudet & exultat medio Polycarpus in igne,
Assertor veræ dum pietatis erat.
Pro Christo Paulus iugulatur Apostolus ense,
Visa tamen mors est hæc preciosa sibi.
Bartholomæe tuo cutis est de corpore tracta,
Pro Christo optabas hac ratione mori.*

Saxa tegunt Stephanum validis contorta lacertis,
Interea cœli gaudia sentit ouans.
Insultat Decio feruenti in crate Tyranno,
Nolens Sacrilegi martyr habere notam.
Sublimes animos (Res mira) tulere puellæ,
Pro pietate grauem cum subière necem.
Ad choreas veluti properabant pectore læto,
Supplicij tristem cum petiere locum.
Credebant rapido se nectere in igne coronas,
Pruna ipsis ardens flos vt odoratus erat.
Vincula prætulerant ferrata monilibus aureis,
His vt araneoli tela, catena fuit.
Hæ nisi sensissent venturæ gaudia vitæ,
Tormina non poterant tam violenta pati.
Ergo cum æternam probet experientia vitam,
Nil poterit summo certius esse die.

III. A IVSTITIA DEI.

SE DEVS à prima patefecit origine mundi,
Iustitiam semper quod velit esse ratam.
Vult punire malos, legum quos nulla cohercent
Vincula, nec pietas æqua mouere potest.
Vult seruare bonos, dextraq; potente tueri,
Et dare virtuti præmia digna DEVS.

At quia presentj non ista videmus in æuo,
Sed mala ferre pios & bona ferre malos.
Aut DEVS iniustus quod sit fateamur oportet,
Irrita qui faciat fœdera pacta semel:
Aut speranda alia est multo fœlicior hora,
Quæ sit in Ætherea sede parata pijs.
Nemo potest iustis satis enumerare querelis,
Quæ mala cogantur damnâq; ferre pij.
Sustinet en quantos fermé exanimata dolores,
Dum pariens vtero fœmina pellit onus:
Tantos in summis Ecclesia luctibus hærens,
Angores crebro cogitur orba patj:
Sicut ovis meruit res nullo crimine cædem,
Crudelj à lanio quum iugulata cadit.
Sic iustos manus inuadit violenta Tyrannum,
Quos iuuat infectas Sanguine habere manus.
Vt puer ereptus fidæ nutricis ab vlnis,
Vagit, & à nullo sentit inermis opem:
Sic neglecta cohors hoc esse putatur in orbe,
Quæ studium veræ Relligionis amat.
Afsiduo lachrymas, gemitus, planctusq; sonoros
Miscet, & est vario turbine pressa crucis.
Hanc vbi quis cernit, cui diues copia rerum
Adfluit, en mundi triste catharma refert.
Ordine si numeres à primo Martyre Abelo
Historias, verum me retulisse feres.

Cæsus

6

*Cæsus Abel perijt rabiosi vulnere fratris,
Quod sua splendidior victima visa DEO est.
Cum perijisse Noach videt alto in gurgite mundum,
Magnus in ipsius pectore mæror erat.
Audyt infantum, iuuenumq̃, senumq̃ querelas
Quando procellosis abriperentur aquis.
Et nisi diuina recreatus voce fuisset,
Ista nequiuisset tristia ferre diu.
Exulat vt profugus, sedemq̃ relinquit auitam,
Qui fuerat domino charus amicus Abram.
Assiduo varians ut fert occasio sedem,
Vix habet interdum quæis locet arua pedem.
Bis rapitur Saræ longe pulcherrima coniunx,
Pastorum rixas sordida turba mouet.
Miscere inter se vidit fera prælia matres,
Cum dominæ renuit cedere serua suæ.
Ismael pulsum doluit cum matre tenellum,
Morte sibi exilium durius istud erat.
Cum sibi spes generis pulcher satus esset Isacus,
Hunc DEVS ipse iubet dedat ut ense necj.
Quanta Lothus patitur cum sulphure & igne Gomor-
Ac Sodomæ tetræ tecta cremare videt? rhæ,
Sunt schola Marthyrij priscorū habitacula patrum,
Vita Prophetarum plena dolore fuit.
Occidit in cæco iugulatus carcere præco,
Qui Christi tinxit Iordanis amne caput.*

Quo caput, est toto non angulus orbe, reclinet
Filius eterno de genitore satus.
Sanguine terra madet, rubet æquoris vnda piorum
Cæde, nec est iræ, sæuiciaq; modus.
Et reprobi ducunt tranquilla perocia vitam
Affluit his semper copia diues opum.
Perpetuo dum bella sonant, hi pace fruuntur,
Risum pro lachrymis ore patente mouent.
Facta velut Pario de marmore templa refulgent
Quæ doctæ artificis composuere manus.
Filia sic reprobi fulget cui nubilis ætas,
Vestis in hac auro splendidior riget.
Laudatæ cuius placet huius gratia formæ
Hanc amat, hanc sociam vult sibi quisq; tori.
Plena nouo dulciq; madent cellaria musto,
Vix capiunt messes horrea lata suas.
Turba ouium generat multas fœcunda bidentes,
Læta cohors peragrat pinguia rura bouum.
Alta domus firmis consistit fulta columnis,
Stare vel aduersum fulmina tuta potest.
Vlla nec à reprobis auditur in vrbe querela,
Successum quod agunt semper habere solet.
Semper habent oleum fructusq; virentis oliuæ,
Frumenti & vini copia diues adest.
Viue, animæ dicunt, tibi multa voranda supersunt,
Te bona non alijs relinquere parta decet.

Nondum

7

Nondum ruga caput frontemq; fatigat anilis,
Restat adhuc vitæ semita longa tuæ.
Quem celebrat Typus est epulo scriptura malorum,
Eius amat mores mundus & acta probat.
Quam Nero crudelis secure transigit ævum,
Unquam quo peior bestia nulla fuit.
Polluit incestu matrem, pudibundaq; matris
Viscera crudeli pandere cæde iubet.
Nec prius humano quam tinxit sanguine dextram,
Dormire aut potuit procubuisse toro.
Risit vt accensæ consepexit mœnia Romæ,
Duraq; nil patriæ pectora mouit amor.
Occidit Senecam, necat hæc quoq; bellua Paulum,
Inq; pios veluti sæuij ignis edax.
Num feret impune hic tot crimina dirus ἄλασως
Pro pœna aut satis hæc mors breuis esse potest?
Non impune feret cæco damnandus auerno,
Spreuit enim summi iussa verenda DEI.
Hoc quia non sæui plectuntur in orbe Tyranni,
Obruit æterni vindicis ira Reos.

III. AB EXEMPLIS

eorum, qui viui in cælum translati sunt.

Nondum bis steterat nouus orbis mille per annos,
Aurea tum veré secla fuisse puto.

B 3

Cum

Cum Cainitæ animæ decus immortale negarent,
Delicijs captj corporis vsq; sui.
Altitonans viuum super æthera transtulit Enoch,
Quo magis in toto non erat orbe pius.
Hoc hominum voluit factò conuincere mentes,
Corpora quod prorsus non peritura cadant.
Altera cum mundi pugnax accesserat ætas,
Exemplo renouat facta priora nouo.
Flammeus ætherea currus demittitur axe,
Quem procul igniuomum turba traherat equum.
Hoc sacer assumptus cœlum conscendit Elias,
Hæc valedicturus uerba suprema facit:
Quem colui & fido dilexi corde tonantem,
Venit ab hoc rutilans missa quadriga mihi.
In terris cursum dederant quem fata peregi,
Iam patriam, cœli Regna, subibo meam.
Non dubitate p̄ cœlestia regna coletis,
Vltima iudicij est quando futura dies.
Vltima sed postquam subierunt tempora mundi,
Insatiabilibus plena libidinibus.
Euocat è clauso te Christus Lazare busto,
Cum per quatrimum putre cadauer eras.
Plurima quin etiam sanctorum corpora patrum,
Cum Christo in vitam prosiluisse ferunt
Visus Adam, visusq; Abraham, multiq; Prophetæ
Cum Sara visa est Eua nitensq; Rachel.

Hic

8

Hic sacer ut coijt, retulit miranda senatus,
Ordine quo fuerint edita facta DEI.
Qualia quisq; suæ certamina tempora vitæ
Gessit, in hoc pulchro sunt memorata choro.
Hæsit in amplexu dans oscula suauia Christo,
Singultu & lachrymis hæc referabat Adam.
Laus tibi nate DEI, detur tibi gloria semper,
Me quod ab æterna morte meosq; trahis.
Cernere te volui cupidisq; amplexibus vti,
Promissum Semen cum mulieris eras.
Nunc quia te cunctos video superasse labores,
Est præsens multo gratior hora mihi:
O vtinam veniens tua facta recenseat ætas,
Et tibi pro meritis præmia digna ferat.
Casta EEI genitrix virgo (quoq; dixerat Eua)
Vive diu tibi sint omnia fausta precor.
Ipsa necem peperit technis decepta colubrij,
Heu vocor infœlix mater origo malij.
Ipsa tuo reparas decus irreparabile partu,
Fons vitæ atq; boni diceris esse parens.
Filia, difficiles pro Christo infante labores,
Pectora plena metu teq; tulisse scio.
His tibi pro grauibus diuina laboribus opto
Præmia, quæ nullo sunt peritura DEI.
Christus vbi statuit mundana relinquere Regna
De Regno socios eruditq; suo.

Cum Cainitæ animæ decus immortale negarent,
Delicijs captj corporis vsq; sui.
Altitonans viuum super æthera transtulit Enoch,
Quo magis in toto non erat orbe pius.
Hoc hominum voluit factò conuincere mentes,
Corpora quod prorsus non peritura cadant.
Altera cum mundi pugnax accesserat ætas,
Exemplo renouat facta priora nouo.
Flammeus æthera currus demittitur axe,
Quem procul igniuomum turba traherat equûm.
Hoc sacer assumptus cœlum conscendit Elias,
Hæc valedicturus uerba suprema facit:
Quem colui & fido dilexi corde tonantem,
Venit ab hoc rutilans missa quadriga mihi.
In terris cursum dederant quem fata peregi,
Iam patriam, cœli Regna, subibo meam.
Non dubitate p̄j cœlestia regna coletis,
Vltima iudicij est quando futura dies.
Vltima sed postquam subierunt tempora mundi,
Insatiabilibus plena libidinibus.
Euocat è clauso te Christus Lazare busto,
Cum per quatrimum putre cadauer eras.
Plurima quin etiam sanctorum corpora patrum,
Cum Christo in vitam prosiluisse ferunt
Visus Adam, visusq; Abraham, multiq; Prophetæ
Cum Sara visa est Eua nitensq; Rachel.

Hic

Hic sacer ut coijt, retulit miranda senatus,
Ordine quo fuerint edita facta DEI.
Qualia quisq; suæ certamina tempora vitæ
Gessit, in hoc pulchro sunt memorata choro.
Hæsit in amplexu dans oscula suauia Christo,
Singultu & lachrymis hæc referabat Adam.
Laus tibi nate DEI, detur tibi gloria semper,
Me quod ab æterna morte meosq; trahis.
Cernere te volui cupidisq; amplexibus uti,
Promissum Semen cum mulieris eras.
Nunc quia te cunctos video superasse labores,
Est præsens multo gratior hora mihi:
O vtinam veniens tua facta recenseat ætas,
Et tibi pro meritis præmia digna ferat.
Casta EEI genitrix virgo (quoq; dixerat Eua)
Vne diu tibi sint omnia fausta precor.
Ipsa necem peperit technis decepta colubrij,
Heu vocor infœlix mater origo malj.
Ipsa tuo reparas decus irreparabile partu,
Fons vitæ atq; boni diceris esse parens.
Filia, difficiles pro Christo infante labores,
Pectora plena metu teq; tulisse scio.
His tibi pro grauibus diuina laboribus opto
Præmia, quæ nullo sunt peritura DEI.
Christus vbi statuit mundana relinquere Regna
De Regno socios eruditq; suo.

It patrum magna comitatus ad astra cohorte,
Cantibus angelicis auraq; mota sonat.
Nubis in occursum veniens complexibus ambit,
Et reducem dextram patris adusq; leuat.
Vnde reuertetur magna virtute refulgens,
Vindicet vt forti turpia facta manu.

V. AB EXEMPLIS

in Rerum natura & Grano triticij.

I. Corinth. XV.

*canino
6. 2*
FOrte rudes animos nondum recitata mouebunt,
Verba nec agrestes concipere alta queunt.
Ergo oculis subiecta canam, manibusq; probata,
Quae naturali lumine mensq; videt.
Est schola pinguis ager, sulci sunt deniq; libri,
Rusticus vnde sagax discere multa potest.
Ni prius iniicias cerealia munera sulcis,
Non vllum fructum grana inhumata ferunt.
Ast vbi grana putris subierunt viscera terrae,
Luxuriat vario germine pinguis humus.
Ex sicco grano cum cespite surgit arista,
Qua pallet rapido sole perustus ager.
Cernis vt in bruma niuib; iacet obruta tellus,
Vtq; nec arboribus tunc decor vllus inest.

Mox

9 20
Mox ubi florigeri redierunt tempora veris,
Omnia cœlesti rore rigata virent.

Tunc sedes est ubi nulla fuit, rosa pulchra videtur,
Spina ubi dentata cuspide visa prius.

Sic ubi mortales in humum posuerimus artus,
Ad breue momentum nostra erit vrna domus.

Nostra velut dulci consurgent corpora somno,
Semper vt æternæ tempora lucis agant.

Si viret è sicco consurgens semine spica,
Post hyemem sterilis si quoq; vernat humus:

Certe homo cui inflata est diuini numinis aura
E clausa exhibit viuificatus humo.

Quem propter facta est & ad huc stat machina mun-
Cui DEVS atq; omnis cœlica turba fauet. (di,

Quem DEVS in signum dedit aspice fœderis arcum,
Hunc quoties cœli concaua nubis habet.

Ceruleum & rubrum geminos gerit iste colores,
Hic ignem ostendit, signat at alter aquam.

Ceruleus nymbis mundum perijisse priorem.

Præsentem arsurum flammeus igne docet.

Qui noua venturæ non credit gaudia vitæ,
Dignus is æterna morte perire fuit.

C ELGIA

ELEGIA SECVN-

da, de tempore extremi Iudicij.

HActenus ostendi firmis rationibus orbis
Machina quod præsens finem habitura fiet.
At procul est procul est finis gens impia clamat
Mundi, non veniet tam cito summa dies.
Est eadem cœli facies modo quæ fuit ante,
Omnia in antiquo suntq; manentq; statu.
Pallet adhuc aurum prisco quod palluit æuo,
Quodq; prius fulcit, nunc quoq; fulget ebur.
O vesane tace, blasphemias contrahere voces,
Ira DEI est grauior quo magè sera venit.
Omni crede diem tibi diluxisse supremum,
De factis ratio, quo tibi danda venit.
Quam prope dictabo finis nunc imminet orbis,
Quæq; fidem faciant ordine signa canam.

I. A SERIE QVA-

tuor Monarchiarum.

Nondum prima patrum vitijs indulserat ætas,
Sed magis ardebat mundus amore DEI.
Grande scelus fuerat iuga detrectare parentum
Natis, in precio seruus habebat herum.

Non

Non iudex, neq; licitor erat fera vincula gestans,
Sponte sua legi paruit omnis homo.

Tandem degenerem per vim quasi compulit orbem,
Ferre magistratus vincula dura DEVS.

Florentes opibus, bello & virtute Monarchas
Qui reliquis præsent, iudicijsq; regant.

Scilicet assiduis populus ne concidat armis,
Neue ferus passim regnet in orbe dolus.

Vt vigeat pietas, & semper duret honestas,
Cum lege horribilis pœna statuta fuit.

Vt quo nota forent aduentus tempora Christi,
Imperia euertit constituitq; DEVS.

Mirando Daniel præuidit acumine regna,
Principium & finem quando habitura sient.

Ordine conciderint cum quatuor ordine regna,
Discite postremum, dixit, adesse diem.

Primus in Assyrijs princeps dominabitur oris,
Prælia successu prosperiore geret.

Hinc rerum ad Persas referetur summa potestas,
Qui Medos socios imperijq; ferent.

Inde ad Græcorum fatalis gloria gentem,
Imperij scandet, sed ruitura breui.

Vltima in Ausoniam transibit gloria gentem,
Hanc penes imperium totius orbis erit.

Plurima subyciet sibi multo sanguine regna,
Et bello reliquis paceq; maior erit.

*Sed quia cuncta ruunt, dominatrix heu quando Ro-
Vulnere civili debilitata ruet.* (ma

*Vincere quæ potuit letosq; agitare triumphos,
Tristia cogetur vincula Roma patj.*

*Imperij veteris tenuis vix cernitur umbra,
Omnia vis dicam: Roma ruina modo est.*

*Post Romæ tristem, gens surget Turcica, casum,
Cuius erit feritas maxima, visq; grauis.*

*Horrida, contemtrix superum, pietatis & hostis,
Quæ multa in Christum dira venena vomet.*

*Urbes delebit, gentes populosq; potentes,
Gens ea perditio totius orbis erit.*

*Cumq; volet mundi princeps atq; esse Monarcha,
Ex alto, lapsu mox grauiore ruet.*

*Non tamen humanis ea gens delebitur armis,
Diuina potius fracta peribit ope.*

*Imo quò grauius pereuntem afflixerit orbem,
Quoue pios maius ferre iubebit onus:*

*Hoc citius ruet & stirps Turcica desinet esse.
Per Christum ad stigios precipitata lacus.*

*Tunc Christus cæli venturus ab arce Monarcha
Vltimus, æternæ pacis & author, erit.*

II. A SERIE CRE

ationis omnium rerum.

Conditor absoluit per sex opera omnia soles,
Exornans miris cuncta creata modis.
Septima lux roseis vbi fulserat orta capillis,
Dixerat exactum vidit vt auctor opus
Tot quia sustinui fabricando opera omnia curas,
Septima lux nostri meta laboris erit.
Vos quoq; mortales senis seruile, diebus,
Hortor vt assiduo perficiatis opus.
Septima festa dies erit hanc celebrate decenter,
Æternæ vitæ nam gerit ista Typum.
Machina durabit mundi sex mille per annos,
Sex eadem quoniam facta diebus erat.
Vna dies coram domino mille efficit annos,
Ergo hæc me ratio dicere vera probat.
Sex ab Adam solito perierunt funere patres,
In cælum viuus septimus Enochus abiit.
Sex patres mundi mortalia secula signant,
Æternam vitam septimus esse docet.

III. A TRIBVS

potentijs animæ.

NOs animæq; triplex de fine potentia mundj,
Firmiter erudiat qua ratione vide.
Prima animæ virtus ratio diuina vocatur,
Quæ præ est reliquis imperioq; regit.
Huc bene conueniunt florentis tempora mundj,
Cum nondum tellus mersa sub amne fuit.
Maior erat pietas, erat & sapientia maior,
In pretio virtus æqua fidesq; fuit.
Tunc inuenta artes præsens quibus vtitur ætas,
Quæ nunc discuntur nota fuerê prius.
Robore præstabant & multo prisca vigore
Corpora, vitæ ætas longior hisq; fuit.
Morborum fuerant non agmina tanta malorum,
Cognita nec priscis Gallica pestis erat.
Difficiles luxu fœdaq; libidine morbij
Quotidie surgunt, vimq; subinde trahunt.
Altera feruentes in corde potentia motus
Concitat, affectus immodicosq; regit.
Ætati mediæ quare confertur & apte,
Orta sub hac sæui prælia Martis erant.
Ordine succedunt fortes pereuntq; Monarchæ,
Improba sub leges gensq; coacta fuit.

Vixerat

12
27
*Vixerat hoc Samson sub tempore, vixit Achilles,
Iessæi vatis ούυχρον & Hector erat.
Omnia fulgebant tunc regna potentibus armis,
Plena fuit tellus fortibus atq; viris.
Tertia vis animæ comedendi sæua libido est,
Quam sub se stomachi fœda culina fouet.
Vltima progenerant tantummodo secla bibones,
Orgia perpetuo qui celebrare solent.
Luxurians iuuenis florente ætate senescit,
Atq; immaturo funere raptus abit.
Nemo manû fortis studet atq; animosus haberi,
Cum sunt pro patrijs bella gerenda focus.
Exceptis vitijs decrescunt omnia, mundum,
Ad finem cursu præpete fata trahunt.
Ecquis tam stupidus qui non videt vltima mundi
Fata? vel exitium qui neq; triste videt.*

III. A DICTO

Eliæ Prophætæ.

M*Achina durabit mundi sex mille per annos,
Dogmata cuiusdam vaticinantis habent.
Post omni cultu totus spoliabitur orbis,
Antiquumq; chaos postea mundus erit,
Millia vasta duo, & duo lex, duo millia Christus,
Omne per id tempus conficietur opus.*

Tempus

Tempus inane vocat, quia plebs nec sparsa per orbem
Tam latè, & tellus non habitata fuit.
Nondum mercator spaciōsa per æquora vectus,
In tumida nitidas classe vehebat opes.
Tunc neq; certa fuit politiæ forma, regebant
Omnia pro libitu per sua iussa patres.
Lex tandem fertur poscens pro crimine pœnas,
Et scelus admissum morte piare iubet.
Victima monstratur ferienda, simulq; docetur,
Qui placeant cultus, displiceantq; DEO.
Promissum referens tunc circumcisio semen,
Fit sanctum, in vetulo corpore, fœdus Abræ.
Peruia coctilibus cinguntur & oppida muris,
Ornantur luxu splendidiore domus.
Quæ casa parua fuit tunc extitit ardua turris,
Arx quoq; de tenui maxima facta domo est.
Tertia Messia, qua vixit, dicitur ætas
Christus, & ostendit signa stupenda docens.
Hac ætate hominum postrema ad tempora mundi
Agmina, diuina voce sonante, legit.
Cumq; cohors omnis fuerit collecta piorum,
Omnia deficient finis & orbis erit.
Ex dictis aliqui deerunt si forsitan anni.
Interitum citius crimina nostra ferent.

V. ADVRATIO

ne politica Iudaica, quæ fuit typus
regni Christi.

Mille & quingentos octo deciesq; per annos
Atq; duos, Mosis stat politica decens.
Vix puto durabit Christi respublica in orbe
Longius, hoc certum plurima signa docent
Aspice quam Mosis politeia simillima Christi
Regno, quam pulchrè huc omnia conueniunt.
Sicut enim Pharaon crudeli carcere gentem
Ex Abrahæ natam posteritate premit:
Sic Satan afflixit violento carcere plebem,
Quæ titulum à Christo dulcèq; nomen habet.
Vt plebs euasit sub aquis pereunte Tyranno,
Dux quando Moses agminis eius erat:
Sic Satan est stygijs penitus submersus in undis,
Principe plebs Christo libera abiit aquis.
In vasta populus mala plurima vidit eremo,
Attamen ætherea sede recepit opem:
Sic Christi in mundi deserto Ecclesia viuens
Cœlitus auxilium robur & omne capit.
Tacta leui ferula dedit arida petra liquorem,
Mannaq; cœlesti de regione cadit.
Sed latere ex Christi patefacto militis ense
Viuficans homines sanguis & unda fluit.

D

Millia

Mellifluas Canaë duce Iosua possidet vrbes
Quæ fuerat Pharao turba soluta iugo.
Sic authore, pijs, Christo tribuetur abundans,
Æternæ vitæ, Iusticiæq, locus.
Quin etiam Solymæ quæ præcessere ruinam,
Hæc eadem mundi signa ruentis erunt.

VI. A SIGNIS

quæ Christus enumerat Matth. 24
& 25. Cap.

DEgener hæc ætas, erit ecce simillima, mundj,
Temporibus Lothi, temporibusq, Noæ.
Tunc ferus excussis vivebat mundus habenis,
Nec monitis æquis paruit ullus homo.
Quod libuit, licuit, non ex ratione voluntas.
Sed magis ex cæco rapta furore, stetit.
Immodico implebant sua viscera edacia luxu,
Et maduit multo Bacchica turba mero.
Centauris similes media inter pocula fœde
In sua grassantur viscera Marte trucj.
Quæ fuit est eadem mode consuetudo bibendj,
Ad frugem bibulos nemo vocare potest.
Cantarus his ara est, templūq, taberna putatur
Teq, **DEVM** ventris sordide Bacche colunt.

Heu

14 15.
Heu quam dissimiles priscis sumus ecce pelagus
Lex illis curæ sobrietatis erat.

Helotas pueris vino exhibuere madentes,
Qui furiosorum prælia more cient.

Quiq; per Epotum committant turpia Bacchum,
Quæ pudeat castos facta videre viros.

Hæc terrere volunt mala per spectacula natos,
Res videant quam sit perniciosa merum.

Abstinerent mero viginti sæpe per annos,
Ingenio his tenero consulere modis.

Vt magis apta forent iuuenilia corpora bello,
Nutrita est parco prisca iuuenta cibo.

Cum Siculos vna, bis, luce videret edentes,
Dicitur hæc sapiens commemorasse Plato:

Ingluies vbi tanta viget sapientia sedem,
Non habet, est illic vita ferina magis.

Quid Plato dictaret conuiuia nostra frequentans
Quæ luxu atq; epulo liberiore madent?

Non hominem, rabidum te diceret esse leonem,
Aut monstrum horrendum, quod ratione caret.

Pectora feruebant succensa libidinis æstu,
Non lex non ratio dux in amore fuit.

Nunc late per regna Venus perq; oppida regnat,
Plenaq; adulterij crimine terra manet.

Vt sileam Turcas, nil sunt nisi triste lupanar,
Antra Papistarum, pontificumq; domus.

D 2 Nulla

Nulla tot incestus, ut præsens hæc habet ætas,
Scortari vitium creditur esse leue.
Fœdera conubij subit immaturior ætas,
Polluitur vetito curuus amore senex.
Nunc velut ante legens ex merce numismata aurus
Institor, immensas fœnore cogit opes.
Ad se crudili trahit improbus omnia rictu,
Per fas atq; nefas cuncta licere putans.
Vera loquor, lato vix angulus vllus in orbe est,
In quo mercator non sceleratus agat.
Ædificant, frangunt, mutant quadrata rotundis,
Quæ modo displicuit mox ea forma placet.
Æquora squamigeri pisces contracta queruntur,
Seq; sua pelli de regione dolent.
Corporis in cultu luxus solet esse proteruus,
Non ea simplicitas, quæ fuit ante, placet.
Ad caligas multas gens prodiga postulat vlnas,
Pendere ad talos has cupit vsq; pedis.
Nunc Euangelij magnus contemptus vbiq; est,
Securè irrident secula nostro DEVM.
Semper ab Hæreticis per mille sophismata vulnus
Accipit, huic varia fraude sophista nocet.
Inuadunt iustos violento Marte Tyrannj,
Innocuos gaudent morte necare pios.
Et vulgi vesana cohors sacra dogmata credit
Somnia, quæ mentes falsa timere iubent.

Sine

15

*Sive tonet vibrans truculentæ fulmina legis,
Sive etiam ostendat munera multa DEVS.
Incassum surdo narratur fabula mundo:
Qui verbum summi negligit aure DEI.
Non potuere patres charos reuocare potes,
Donec diluuij subijcerentur æquis.
Nec Sodomita tibi faciles dedit impius aures,
Exitij præco cum pie Lotthe fores.
Quam paucos homines Christus conuertit in orbe?
Quando docens etiam signa stupenda daret.
Non animo doct̃or fidus frangatur oportet,
Irritus in domino non erit ille labor.
Nunciat interitum rerum natura labascens,
Ingemit & finem poscit adesse suum.
Ingratis renuunt modo seruire arua colonis,
Cum tribulis lappas fert bene cultus ager.
Sol stupet & cæca obducit caligine vultum,
Crimina fæda hominum cernere ne sit opus.
Machina iam titubans ostendit adesse ruinam,
Naturæ inuersus quod satis ordo probat.
Credite mortales quò pœnæ tardius adsunt,
Hoc maiore Reos mole grauare solent.
Credula sicut auis fallaces cum petit escas,
Aucupis insidijs illaqueata perit.
Vtq; repentinus matres dolor obruit ægris,
Difficilis partus cum grauis hora venit.*

*Inesperata dies aderit sic vltima mundi,
Et tacito incautos obruet illa pede.
Iudicij extremi memores estote fideles,
Ne vos præcipites naufraga Syrtis agat.*

ELEGIA TERTIA

De modo & processu extremi Iudicij.

*C**um ueniet Christus rutilantis in Ætere cœli,
Omnia terribili mota fragore tremant.
Maximus ardebit flamma succensus Olympus,
Obruet & totam feruidus ignis humum.
Cæra velut Solis resoluta calore liquefcit,
Aut velut admoto soluitur igne gelu.
Omnia sic mundi liquefacta elementa ruentis
In nihilum rapido versa calore fluent.
Horrida tempeftas cœlo exorietur opaco,
Cum tonitru igniti profilientq; globj.
Mæfta graui ferient gentes fua pectora planctu,
Plurimus exurget mortis vbiq; pauor.
Tunc folio iudex DEVS ecce fe debet eburnea,
Splendida, fceptra tenens omnipotente manu.
Hunc circum angelici ftabant longo agmine cœtus,
Qui data continuo iuffa libenter agunt.
Os, oculos, fceptrumq; mouens, Rex maximus orbis,
Angelicis turbis talia iuffa dabit:*

Ite

16 17

Ite benigna cohors, omnesq; adducite gentes,
Ante meum iubeo stet modo quisq; thronum.
Mox inflate tubas, clangoribus increpet Æther,
Terrigenas cunctos buccina vestra vocet.
Iudicium exercens pro admisso crimine pœnas,
Et bene pro meritis præmia cuiq; feram.
Quam tulerò legem semel, haud reuocabitur vnquã
Sed rata perpetuo firmaq; semper erit.
Hæc vbi dicta, cohors ruet officiosa ministrum,
Lætâq; in effectum ducere iussa volet.
Stare suum populos vbi viderit ante tribunal
Christus, terribili talia voce feret:
Quæ loquor attendite mea verba reuoluite mente,
Quippe DEI haud hominis vilia verba loquor.
De nihilo mundum magna bonitate creauit,
Vt mea maiestas cognita vbiq; foret.
Inspiraui homini diuinæ particulam auræ,
Scire dedi quæ sint optima quæue mala.
Morte mea eripui tristi sub morte iacentes;
Pax mundo per me vita salusq; redit.
Nil intermisi, docui, miracula feci,
Obtuli & æternæ cuiq; salutis opem.
Qui mea seruarint ergo mandata requiram,
Legibus infensi quiq; fuerê meis.
Huc pia turba veni sceleratum desere cœtum,
Atq; hilari dextrum iam pete mente latus.

Itibi

I tibi sorte datum, mundi ante exordia, regnum,
Accipe, cœlestis pars eris vna chorj.
Nam cum dira fames nostros labefecerat artus,
Tu mihi præebas larga alimenta manu.
Grata ministrabas sitienti pocula lymphæ,
Dulcior iste mihi Nectare potus erat.
Pauper in incertis erravi sedibus hospes,
Sponte vagabundo tecta dedere locum.
Nudus eram, glaciale gelu mea membra momordit,
Frigida texisti corporis ossa mej.
Cum lecto affixus morbo cruciarer acerbo,
Abs te sum medica sæpe leuatus ope.
Ferreâ in obscuro cum carcere vincula gessi,
Qui daret afflicto mite leuamen eras.
Tunc respondebunt iusti, rex Inclyte, quando
Contulimus, memoras quæ benefacta, tibi?
Christus ad hæc, minimis quæ fratribus hisce dedistis
Munera, sunt fateor cuncta tributa mihi.
Posthac terribili reprobis sermone loquetur,
Quos Iudex læuum iussit habere locum.
I maledicta cohors stygyj sub tecta Tyrannj,
Inq̃ isto æterno tempore viue lacu.
Non me ieiunum modico vel pane cibastj,
Est aqua de liquido fonte negata mihi.
Sede vagabundum, nudatum, veste putabas
Indignum, cura nec tibi vinctus eram.

Tunc

17
Tunc damnata cohors mæsto sermone loquetur,
Quando quæ memoras sunt mala facta tibi?
Christus ad hæc, minimis quæ fratribus hisce nega-
Dona, ea sunt fateor cuncta negata mihi. *Stis*
Quid facient fures? quid adultera turba? Tyranni,
Cum stabunt summi iudicis ante thronum?
Nil erit occultum patefient omnia mundj
Crimina, quæ vafro tecta fuere dolo.
Aduersum reprobos rerum natura loquetur,
Supplicium inferri triste malisq; petet.
Non dubito tales quin sit motura querelas
Conscia terribiles impietatis humus:
Largiter effudi pingues, mea numera, fruges,
Copia nec dulcis defuit vlla merj.
Ipsa homines, volucres, armenta q; pinguia pauj,
Perpetuo nutrix omnibus æqua fuj.
At genus humanum turpes conuertit in vsus,
Quæ bona parturiens munera terra tulit.
Et miser electo mendicus ab agmine surgens,
Aut vidua hæc imo pectore verba feret.
Diuitis occlusas pulsauit sepius ædes,
Vilia sollicite tunc alimenta petens.
Sed surda oblatas non audijt aure querelas,
Si qua dedit, facili non ea mente dedit.
Pane canes pauit, renuit me pascere micis,
Innumeras aluit sumptibus ille feras.

E

Noluit

Pannolis - Magan

Noluit exigua dare nudo vestis amictum,
Qui celeres ostro diuite texit equos.
Quem patrem, meus hic tortor fuit, esse volebas,
Qui dare debuerat munera, raptor erat.
Cerea pro libitu quoq; flectere iura solebat,
Qui rigidus vindex debuit esse malj.
Ille suas nostris ditavit sumptibus ædes,
Ad se quæ potuit vig; doloq; trahens.
Hic accusabunt longo sermone Prophetæ
Effrenes populos carnificesq; suos.
Crimina diluuii delati proferet orbis
Vncta cui portum præbuit arca, Noach.
Obscænos Sodomæ memorabit Lotthus amores,
Inq; Gomorrhea quis fuit urbe furor.
Quo vultu aspicias sceleratum Paule Neronem?
Qua voce illius facta nefanda canes?
Insuper Angelico tristis querimonia cœtu
Ad pœnam poterit, facta, mouere DEVM.
O homines, vestras vigili agmine cinximus vrbes,
Publica res nostro tuta labore stetit,
Vnica cura fuit vestræ seruire salutj,
Et Satanæ regnum debilitare potens.
Sed nostri in ventum sine fruge abièrè labores,
Ceus quis arenosum cum boue littus arat.
Dæmonis assiduo vos estis castra secutj,
Res fuerat vobis vana timere DEVM.

Ergo

18
29
Ergo quòd Stygias iussi properatis ad vndas,
Credite nostra ingens pectora mæror habet.
Iusta tamen summi celebramus facta parentis,
Æterna reprobos morte quòd ipse domat.

TVnc referet celsa Rex maiestate verendus,
Cuius in ore furor grandis & ira micat.
Venit summa dies & ineluctabile tempus,
Quo graue supplicium turba prophana luet.
Huc Erebi proceres pleni terrore venite,
Quilibet huc vires robur & omne ferat.
Nullum exquisitæ genus intermittite pœnæ,
Cuiusuis rabies sit manifesta volo.
Hæc vbi dicta, Erebi subito exitiosa potestas
Agmine terribili conspicienda ruet.
Et raptos magno clamore ad tartara mittet,
Vnde in perpetuum nemo redire potest.
Heu damnatorum quàm tristis imago futura est?
Nulla satis pœnas lingua referre potest.
Damnati æternum tenebroso in carcere viuunt,
Donec erit cælum patria fida pijs.
Ardenti miserè semper torrentur in igne,
Momento nec sunt absq; dolore breuij.
Hic dolor & gemitus, macies, pallorq;, pauorq;,
Atq; ullo fremitus hïc sine fine manent.

Hic sitis atq; fames arentia viscera torquet,
Sulphur, pix, ignis, potus & esca manent.
Guttula, ab extremis destillans unguibus, undæ
Optatum frustra in tormine munus erit.
Aspera semper hyems niuibus glacieq; rigebit,
Nulla hic purpurei tempora veris erunt.
Spasmus, hydrops, febris, capitis dolor, atq; Podogra
Perpetuo affligent in Phlegetonte reos.
Vermus edax sceleris sibi conscia pectora rodit,
Rodere ceu carnem cancer ad ossa solet
Prebent terribilem semiusta cadauera odorem,
Continuas lachrymas fumus ab ore ciet.
Quot maris undoso clauduntur in æquore guttæ,
Aut quot in immenso fonte tenentur aquæ:
Damnati viuis lachrymæ tot ab ore madebunt,
Quarum nec numerus, nec modus ullus erit.
Impia turba fremens, totumq; vlulatibus orbem
Compleus, hos mæsto sparget ab ore sonos:
Nos super o montes subitam accelerate ruinam,
Sub uestra liceat mole latere reis.
Assiduè morimur, nec mors tamen improba cessat
Unquam nos stimulis exagitare feris.
O inferne capax patulis modo faucibus adsis,
Absorbe ventri debita membra tuo.
Cuius adhuc nunquam tetegerunt vbera natj
Perpetuo fœlix estq; beata nurus.

Sic

19
42

Sic etenim querulo plorabit carmine proles,
Matris ob officium non bene grata sue.
Dispereat qua sum nouus infans natus in hora,
Qua sum conceptus sit maledicta dies.
Quod si animal brutum, vel sus lutulentus fuisset,
Non mihi tam grandis poena luenda foret.
Quae semel interierunt nec vnquam bruta resurgunt,
In nihilum redeunt quae ante fuere nihil.
Pernicies homines post tristia fata malignos
Corripit, æternus consequiturq; dolor.
Damnati cupient post secula mille quietem,
Sed spes vel minimæ nulla quietis erit.

N Vllius humanæ tanta est facundia lingue,
Gaudia sanctorum possit vt illa loquij.
Pro vili tecto spatiosi limina cœli
Quæ nunquam carie conficiuntur, habent.
Pro vinclo optata modo libertate fruuntur,
Qua cupiunt datur his currere lata via.
Pro pane Ambrosia, pro lympha Nectare abundant,
Hos sitis atq; fames ledere nulla potest.
Non vllis morbis, neq; paupertate grauantur,
Nulla his canicies, nulla senectæ premet.
Aspiciunt hilari supremum fronte parentem,
Arcana illius cognita mentis habent.

19
42

Sic etenim querulo plorabit carmine proles,
Matris ob officium non bene grata suæ.
Dispereat qua sum nouus infans natus in hora,
Qua sum conceptus sit maledicta dies.
Quod si animal brutum, vel sus lutulenta fuisset,
Non mihi tam grandis pœna luenda foret.
Quæ semel interierè nec vnquam bruta resurgunt,
In nihilum redeunt quæ ante fuere nihil.
Pernicies homines post tristia fata malignos
Corripit, æternus consequiturq; dolor.
Damnati cupient post secula mille quietem,
Sed spes vel minimæ nulla quietis erit.

NVllius humane tanta est facundia lingue,
Gaudia sanctorum possit vt illa loquj.
Pro vili tecto spatiosi limina cœli
Quæ nunquam carie conficiuntur, habent.
Pro vinclo optata modo libertate fruuntur,
Qua cupiunt datur his currere lata via.
Pro pane Ambrosia, pro lympha Nectare abundant,
Hos sitis atq; fames ledere nulla potest.
Non vllis morbis, neq; paupertate grauantur,
Nulla his canicies, nulla senectâ premet.
Aspiciunt hilari supremum fronte parentem,
Arcana illius cognita mentis habent.

Ore suo laudesq; DEI nomenq; loquuntur,
Non labor his vilius dulcior esse solet.
Non de cœlesti metuunt iam sede ruinam,
Peccare ulterius nam pia turba nequit.
Certabunt captæ domitæq; illudere mortj.
Quis tua mors victor fregerit arma refer?
O inferne iaces, omnis tibi fracta potestas,
Nec tibi sunt vires, nec tua tela nocent.
Qui latum poteras prius armis concutere orbem,
Exutus regno et viribus ecce Satan.
Semper Iò Pæan cantabit turba triumphans,
Illudetq; hosti tempus in omne suo.
Sed quid ago, blæsa cur dicere voce laboro
Gaudia, quæ nondum sunt patefacta pijs?
Da DEVS æternæ capti dulcedine vitæ,
Mundi huius fluxas prætereamus opes.

ELEGIA QVARTÆ

ta, quomodo homines, vt æternam vitam
consequantur, se componere
debeant.

Non data in hac vita est nobis domus vlla manē-
Cogimur ex æquo funera quisq; patj. (dj,
Ergo aliam, pereat quæ nullo tempore, sedem
Querere sollicito quæq; labore decet.

Quæ

20
7
Quæ requiem fessis atq; hospita tecta ministret,
Exulibus statio quæq; sit apta viris.
Hæc domus est cælum, patria vnica, firma, piorum
Alta, capax, omni diuite plena bono.
Scire modum siluis, qua nam ratione petatur
Hæc domus, æterni regia celsa DEI:
Callidus obserua peragrans spatia ampla viator,
Qua bene susceptam terminet arte viam.
Discit iter primum studio vigilante viator,
Ne procul ignotis deuius erret agris.
Sic tibi cœlestem sit curæ inquirere callem,
Qui cupis ætherei scandere ad astra polj.
Nulla hominum dubius commenta incerta sequaris
Fallitur & didicit fallere semper homo.
Consule, qui Domini sacra tractant dogmata, vates
Æthereo quorum pectus & igne calet.
Hi tibi fulgentem in tenebris præferre lucernam
Ne pede contingas obuia saxa, solent.
Instillare animis studio feruente laborant,
Semina virtutum notitiamq; DEI.
Lux tua sit Domini verbum, mandataq; semper,
Illius, vt Thesei filia secutus habe.
Infidos comites detrectat habere viator,
Accersant, metuens, ne mala multa sibi:
Effuge sic comitum consortia praua malorum,
Multa solet petulaus ferre pericla comes.

*Sese animæ comites multi insinuare laborant,
Vt cælo abductam tartara ad ima trahant.
Primus adest Satanas, comes en tuus ipse futurus,
Me duce perficies quod cupis, inquit, iter.
Hospes vbiq; vagor toto notissimus orbe,
Sunt cæli atq; orci cognita regna mihi.
Tecta nec ostendam nigrum eructantia fumum,
Fætor vbi nares lædit odore graujs.
Ast vbi pro voto domus apta placebit & hospes,
Ad luxumq; aderunt omnia prompta tuum.
Mille tibi famulos genua inclinare videbis,
Et domini titulo sæpe notatus eris.
Additur huic hortans comes alter ad improba munus
Dæmonis is sponsæ nomen habere solet. (dus
Nil iuuat esse pium cælesteq; quærere regnum,
Dum licet hic vita prosperiore frujs.
Multa pius patitur, pro certo incerta requirit,
Et pro præsentis crastina lucra cupit.
Quisquis es ergo, sequi mea te vestigia præstat,
Hæc iter ad quæuis gaudia amæna dabunt.
Tertius effrenis comes est caro nostra laborans
Mentem continuis illaqueare malis.
Conceptas iræ nunquam deponere flammæ
Vindicta est donec sæua peracta iubet.
Suadet auaritiæ summa pietate colendam,
Fraude quod inuentas fulcit & auget opes.*

Cum

21 32

Cum ratione caro gerit implacabile bellum,
Subdita, si tentet, nec tamen esse potest
Non grauat immenso sua pondere terga viator,
Fert ea quæ facili ferre labore potest
Sic homo liber eat celsum ascensurus Olympum,
Scandere ad alta nequit pondere onustus homo.
Non sua terrenis inuoluat pectora curis,
Terrena immergunt corda sub antra Stygis
Multi diuitijs, plures onerantur honore,
Hunc grauat ebrietas, illicitusq; furor.
Heu modo quod facile est onus importabile fiet,
Quod placet. & dulce est mox erit acre malum.
Nulla viatori patria est vt gratior ora,
Fumum amat à patrijs posse videre focis.
Triste sibi exilium domus & peregrina videtur
Quæ regio patria distat ab vrbe procul.
Sint ingrata pijs hæc diuersoria mundj,
Et velut in sæuo carcere semper agant.
Erectos potius tollant ad sidera vultus,
Portus vbi & requies certa futura pijs.
Dum lux est, nec adhuc cælo micat Hesperus alto,
Hospitium sapiens quisq; viator adit.
Ne sero veniens clausa semotus ab vrbe,
Frigora cogatur dura famemq; patj.
Sic homo festina properanti currere gressu,
Intra, cœlestis dum patet aula tibi.

F

Non

Cum ratione caro gerit implacabile bellum,
 Subdita, si tentet, nec tamen esse potest
 Non grauat immenso sua pondere terga viator,
 Fert ea quæ facili ferre labore potest
 Sic homo liber eat celsum ascensurus Olympum,
 Scandere ad alta nequit pondere onustus homo.
 Non sua terrenis inuoluat pectora curis,
 Terrena immergunt corda sub antra Stygis
 Multi diuitijs, plures onerantur honore,
 Hunc grauat ebrietas, illicitusq; furor.
 Heu modo quod facile est onus importabile fiet,
 Quod placet. & dulce est mox erit acre malum.
 Nulla viatori patria est vt gratior ora,
 Fumum amat à patrijs posse videre focis.
 Triste sibi exilium domus & peregrina videtur
 Quæ regio patria distat ab vrbe procul.
 Sint ingrata pijs hæc diuersoria mundj,
 Et velut in sæuo carcere semper agant.
 Erectos potius tollant ad sydera vultus,
 Portus vbi & requies certa futura pijs.
 Dum lux est, nec adhuc cælo micat Hesperus alto,
 Hospitium sapiens quisq; viator adit.
 Ne sero veniens clausa semotus ab vrbe,
 Frigora cogatur dura famemq; patj.
 Sic homo festina properanti currere gressu,
 Intra, cælestis dum patet aula tibi.

E Non

*Sese animæ comites multi insinuare laborant,
Ut cœlo abductam tartara ad ima trahant.
Primus adest Satanas, comes en tuus ipse futurus,
Me duce perficies quod cupis, inquit, iter.
Hospes ubiq; vagor toto notissimus orbe,
Sunt cœli atq; orci cognita regna mihi.
Tecta nec ostendam nigrum eructantia fumum,
Fœtor ubi nares lædit odore grauj.
Ast ubi pro voto domus apta placebit & hospes,
Ad luxumq; aderunt omnia prompta tuum.
Mille tibi famulos genua inclinare videbis,
Et domini titulo sæpe notatus eris.
Additur huic hortans comes alter ad improba munus
Dæmonis is sponsæ nomen habere solet. (dus
Nil iuuat esse pium cœlesteq; quærere regnum,
Dum licet hic vita prosperiore fruuj.
Multa pius patitur, pro certo incerta requirit,
Et pro præsentis crastina lucra cupit.
Quisquis es ergo, sequi mea te vestigia præstat,
Hæc iter ad quæuis gaudia amœna dabunt.
Tertius effrenis comes est caro nostra laborans
Mentem continuis illaqueare malis.
Conceptas iræ nunquam deponere flammæ
Vindicta est donec sæua peracta iubet.
Suadet auaritiæ summa pietate colendam,
Fraude quod inuentas fulcit & auget opes.*

Cum

Cum ratione caro gerit implacabile bellum,
 Subdita, si tentet, nec tamen esse potest
 Non grauat immenso sua pondere terga viator,
 Fert ea quæ facili ferre labore potest
 Sic homo liber eat celsum ascensurus Olympum,
 Scandere ad alta nequit pondere onustus homo.
 Non sua terrenis inuoluat pectora curis,
 Terrena immergunt corda sub antra Stygis
 Multi diuitijs, plures onerantur honore,
 Hunc grauat ebrietas, illicitusq; furor.
 Heu modo quod facile est onus importabile fiet,
 Quod placet. & dulce est mox erit acre malum.
 Nulla viatori patria est vt gratior ora,
 Fumum amat à patrijs posse videre focus.
 Triste sibi exilium domus & peregrina videtur
 Quæ regio patria distat ab vrbe procul.
 Sint ingrata pijs hæc diuersoria mundj,
 Et velut in sæuo carcere semper agant.
 Erectos potius tollant ad sydera vultus,
 Portus vbi & requies certa futura pijs.
 Dum lux est, nec adhuc cælo micat Hesperus alto,
 Hospitium sapiens quisq; viator adit.
 Ne sero veniens clausa semotus ab vrbe,
 Frigora cogatur dura famemq; patj.
 Sic homo festina properanti currere gressu,
 Intra, cælestis dum patet aula tibi.

F Non

Non veniæ locus est semper, neq; gratia Christi
Spreta, tuis oculis obuia semper erit.
Omnia tempus habent, capienda occasio præsens,
Cum fugit æternum non reditura fugit.
Obruerit cæco cum te nox humida vultu,
Heu frustra optabis velle videre diem.
Optabant oleum fatuæ coemisse puellæ,
Dum thalamum veniens sponsus adire parat.
Sed stolidæ semper sine clara luce manebunt,
Neglectum à sese tempus & esse gement.
Hæc eadem inuolucro recitat studiosa vetustas,
Temporis est ratio semper habenda datj.
Messis erat, grauidi populantur frugibus agrj,
Accipiunt segetes horrea lata nouas.
Rauca sub ardenti stridebat Sole Cicada,
Res hominum tristi carmine visa loquj.
Ipsa sed assiduo fruges formica labore
Colligit, & terræ viscera ad ima trahit.
Ne, quibus euitet maciem, sibi munera desint,
Quando frequens niuibus bruma sub axe riget.
Venerat acris hyems formicæ tecta Cicada
Grana petens sua queis viscera pascat, adit.
Dic, formica refert, quid flaua messe Cicada
Egeris, in paruum dum veho grana penu?
Lata sub arbutis fallebam tempora cantu
Inquit, nil timuj tempora dura famis.

Ergo

22
38

Ergo ait, vt festis te oblectes ipsa choreis
Nunc par est, placuit cui cecinisse prius.
Sic delusa famem tristem patiatur oportet,
Cui curæ ratio temporis esse nequit.
Ergo tuæ, dum fata sinunt, memor esto salutis,
Fac frustra pereat nulla vel hora tibi.
Sæpe tuum ex imo plorabis corde reatum,
Sæpe DEVM Miratum supplice voce petes.
Tam durus non est DEVS vt pia vota repellat,
Fert pater vt natis munera ferre solet.

O Ptime Christe veni, tua te charissima turba
Hanc omni vt soluas crimine, sæpe vocat.
Iustitiam cælo demitte, vel eripe terris
Quos tecum Ætherea viuere in arce cupis.
Ni venias subito, mutata mente, malorum
Forsitan in numerum plebs ruitura pia est
Te syluæ, te stagna vocant, te prata requirunt,
O vtinam præsto sit modo summa dies.
Amplius atroci non seruitute prememur,
Nostra est in mundi fine futura quies.
Credo quod hæc tristis faciesq; miserrima mundj
Interitum iam iam summaq; fata feret.

F I N I S.

